

POLSKIE PISMO ENTOMOLOGICZNE

BULLETIN ENTOMOLOGIQUE DE LA POLOGNE

T. XIX. — Zeszyt 1-4. — 1949.

wydano z zasiłków

MINISTERSTWA OŚWIATY

Redaktor

J. Kinel

Komitet Redakcyjny:

T. Jaczewski, J. Noskiewicz, K. Strawiński.

W R O C Ł A W

WYDAWCA: POLSKI ZWIĄZEK ENTOMOLOGICZNY
PUBLIÉ PAR LA SOCIÉTÉ POLONAISE DES ENTOMOLOGISTES

Ogłoszenia.

Każdy członek PZE i każdy prenumerator PPE może pomieścić bezpłatnie jedno ogłoszenie w ciągu roku (max. 10 wierszy półszpaltowych).

Zamienię dzieło: E. Reitter, „Fauna Germanica, Käfer“ (5 tomów) na dzieła z zakresu lepidopterologii, wedle umowy. Adres: Inż. Tadeusz Kossowski, p-ta Węgierska Górka, woj. Krakowskie.

Wymienię monografię rodzaju *Carabus* L. St. Breuninga na dzieło: E. Reitter, „Fauna Germanica, Käfer“ z dodatkiem Horiona. Alfons Buderaski, Szczecin, ul. Jedności Narodowej 22/6.

Prenumerata roczna (Abonnement d'un an)

w Polsce (Pologne):

dla członków PZE (= wkładka członkowska) 400 zł.
dla innych 500 zł.

zagranicą (Etranger):

pour les membres de la Société Pol. des Ent. 16 fr. s.
pour les autres 25 fr. s.

Komitet Redakcyjny :

T. Jaczewski, J. Noskiewicz, K. Strawiński

Redaktor

J. Kinel

Adres redakcji (l'adresse de la rédaction):

Wrocław, ul. H. Sienkiewicza 21. — Pologne

Tom XIX. z. 3-4 wyszedł z druku i został rozesłany 28 lutego 1950.

Le tome XIX, nr 3-4 paru et expédié le 28 Février 1950.

Stanowisko Skulika (*Scymnus punctillum* Wse)
w Poznaniu

Scymnus punctillum Wse in Poznań

1 fig. text.

podał

Dr BOHDAN KIEŁCZEWSKI.

W początkach września 1948 r. Prof. A. Kozikowski zauważył na kilka ok. 40-letnich lipach szerokolistnych, rosnących na Sołacz, przędziorka lipowego (*Tetranychus tiliarum* Heim). Roztocz ten rozmnożył się masowo i strzałę drzewa osnuł bardzo delikatną przędzą, widoczną raczej tylko przy pewnym odbiciu promieni słonecznych. Przędziorek opanował całe drzewo, największe jednak jego skupienia obserwować można było na strzale, gdzie grupował się w szczelinach kory.

Po kilku dniach pojawiły się na strzale drobne, ok. 1,5 mm długości, czarne chrząszczyki, które zjadały przędziorki. Przy bliższym zbadaniu okazało się, że jest to gatunek *Scymnus* (*Stethorus*) *punctillum* Wse., z rodziny *Coccinellidae*, znany w literaturze, jako drapieźnik, żywiący się roztoczymi.

Jak orzekło Państwowe Muzeum Zoologiczne w Warszawie, gatunek ten jest w Polsce dość rzadki i okazów takich z naszych terenów Muzeum dotychczas nie posiadało.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że przedziorek nie był ostatnio obserwowany na Solaczu i stanowisko jego ma raczej charakter przypadkowy. Równocześnie jednak z pojawieniem się masowym tego gatunku, ukazuje się natychmiast jego forma drapieżna, która tak samo nie była notowana w danej okolicy. Pojawienie się jej ma więc charakter pojawu sporadycznego, ściśle związanego z wystąpieniem przedziorka.

W miarę obniżania się temperatury w październiku przedziorki coraz liczniej ginęły, tak, że w połowie tego miesiąca nie można było spotkać na drzewie ani jednego okazu. Równocześnie zginął i *Scymnus*. W roku następnym przez cały okres wegetacyjny nie zaobserwowano już wcale na lipach na Solaczu ani przedziorków, ani też ich drapieżników.

Dla uzupełnienia dodam, że przedziorek należy do roztoczy, do rodziny *Tetranychidae*. Nie posiada on jednak, wbrew pozorom, gruczołów przednich, pajęczyna tworzy się skutkiem krzepnięcia wydzielin gruczołu wydzielniczego.

Z punktu widzenia szkodliwości, to w omawianym wypadku był on dla drzewa raczej obojętny, jednak na młodych lipach może wyrządzać dość poważne szkody, powodując skutkiem ssania soków komórkowych opadanie liści i usychanie pędów. Szczególnie groźne bywają przedziorki w gospodarstwie ogrodniczym, a zwłaszcza w cieplarniach.

Zimują samice w dolnej partii strzały. W naszym przykładzie jednak przedziorki musiały zostać całkowicie wytepione przez owady drapieżne, ewentualnie nie mogły przetrzymać z uwagi na jakies niekorzystne warunki atmosferyczne.

Skulik występuje na kwiatach i liściach, a również i pod korą drzew liściastych. Postać larwalna w czerwcu i lipcu, również jak i forma dojrzała, poluje na roztocze, a także i na przylżeńce. Najwięcej ma się spotykać na dębie czerwonym.

Należy przypuszczać, że gatunek ten występuje stale u nas, a w omawianym przypadku ściągnęły liczniej poszczególne osobniki w jedno miejsce, zwabione masowym pojawieniem się roztoczy.

Summary.

In the beginning of September 1948 Prof. A. Kozikowski noticed on some lime-trees in Poznań a species of *Tetranychus tiliarum* Heim. This species increases in masses and takes possession of some neighbouring lime-trees. At the same time appeared a plunderer form of this species called *Scymnus (Stethorus) punctillum* Wse., which foster on the *Tetranychus*. This species difficult to be found in Poland is known in the literature as a plunderer living on *Acari* and *Thysanoptera*. Mid-October all the *Tetranychus* all well as *Scymnus* perished and during the next year neither of these form appeared. One month development cycle of both these species throws a very interesting light on the biocenotic relations in Nature.